

ΒΕΡΟΙΑ

Η Βέροια συγκαταλέγεται μεταξύ των σημαντικότερων πόλεων τις αρχαίας Μακεδονίας η οποία βρίσκεται στο σταυροδρόμι πολλών στρατηγικών οδών και κατέχει χώρα πλούσια και εύφορη. Δεν είχε όμως την τύχη να ερευνηθεί συστηματικά καθώς οι ανασκαφές σε βάθος εμποδίζονται από την σύγχρονη πόλη η οποία καλύπτει πλήρως την αρχαία. Για αυτό το λόγο αλλά και επειδή δεν εφαρμόζεται συστηματικό αρχαιολογικό πρόγραμμα είναι δύσκολο να αποκατασταθεί η τοπογραφία της πόλεως.

Ιστορία της Βέροιας από τα αρχαία χρονιά ως την επανάσταση κατά των τούρκων:

Ελληνιστική-Ρωμαϊκή εποχή

Γνωστή από την κλασική εποχή, η Βέροια μεγάλωσε στις ελληνιστικές και ρωμαϊκές εποχές. Στις αρχές της ελληνιστικής εποχής οι κάτοικοι της Βέροιας κατά την διαταγή του Σελεύκου επανίδρυσαν την συριακή πόλη Χαλύβωνα στην Βέροια. Από την Βέροια σώζεται ο μόνος νόμος περί γυμνασίων 167 π.Χ. Μαζί με την Έδεσσα και την Πέλλα ήταν πρωτεύουσα της Τρίτης Μακεδονίας. Επίσης στα ρωμαϊκά χρονιά έγινε έδρα του 'Κοινού των Μακεδόνων' και θρησκευτικό κέντρο. Ακόμα έκοβε δικό της νόμισμα, είχε βουλή και γινόντουσαν και αθλητικοί αγώνες που ονομάζονταν 'Ολύμπια' ή και 'Αλεξάνδρεια' προς τιμήν του Μέγα Αλέξανδρου Το 54μ.χ ο Απόστολος Παύλος κηρύσσει τη νέα χριστιανική πίστη στην Βέροια οπού σώζεται το 'βήμα του Απόστολου Παύλου' ο τόπος δηλαδή στον οποίο μίλησε.

Βυζαντινή εποχή:

Η Βέροια είχε την ατυχία να βρίσκεται ανάμεσα από δυο μεγάλες πόλεις την Θεσσαλονίκη και την Καστόρια. Ωστόσο όμως ο 11^{ος} και 12^{ος} αιώνα είναι αναμφισβήτητα μια σημαντική περίοδος στην μελέτη του βυζαντινού πολιτισμού. Το πρώτο σωζόμενο μνημείο της Βέροιας είναι η Παλιά Μητρόπολη όπου χρονολογείτε περίπου στον 11^ο αιώνα.

Το 1082 έχουμε την προσπάθεια των Νορμανδών να καταλάβουν την πόλη αλλά χωρίς επιτυχία. Ο Λατίνος αυτοκράτορας Βονιφάτιος, μετά την είσοδο του στην Θεσσαλονίκη το 1204 έσπευσε να παραλάβει την Βέροια. Σύντομα το 1206, η πόλη πέρασε στην δικαιοδοσία του τσάρου των Βουλγάρων Καλοιωαννη. Μετά θάνατο του Καλοιωαννη ακολούθησε η ανακατάληψη της πόλης από τους Λατίνους το 1209. Η απελευθέρωση της πόλης από τον Θεόδωρο Άγγελο της ηπείρους το 1215 είναι μάλλον βέβαια.

Η Βέροια έμεινε στα χέρια της ηπείρους μέχρι το 1246 οπότε προσαρτάται στην αυτοκρατορία της Νίκαιας. Η αντιπαράθεση της Νίκαιας με τους ηπειρώτες οδήγησε για άλλη μια φορά στη ανακατάληψη της πόλης. Μετά τη μάχη της Παταγονίας η Βέροια πρέπει να περιήλθε και πάλι στη αυτοκρατορία της Νίκαιας. Μετά τον θάνατο του Ανδρόνικου Γ΄ Παλαιολόγου η Βέροια παίζει σημαντικότερων ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων.

Πλέον η Βέροια συνδέεται περισσότερο με το όνομα του Ιωάννη Καντακουζηνού. Μετά την ανακήρυξη του σε αυτοκράτορα στο Διδυμότειχο και την ανεπιτυχή προσπάθεια του να ανακαταλάβει τη Θεσσαλονίκη, σκέφτηκε να καταλάβει τη Βέροια. Η κατάληψη της Βέροιας υπήρξε για τον Καντακουζηνό σωτήρια. Ο γιος του Καντακουζηνού Μανουήλ διοίκησε τη πόλη μέχρι τα τέλη περίπου του 1346. Η σερβική κατοχή διακόπηκε. Οι επιτυχίες του Καντακουζηνού στη Θεσσαλονίκη θορύβησαν τον Δουσάν, ο οποίος έρχεται σε συμφωνία μαζί του για διαμελισμό της Μακεδονίας. Η Βέροια και άλλες περιοχές θα ανήκαν στον Καντακουζηνό. Σύντομα ο Δουσάν παραβίασε τη συμφωνία και κατέλαβε την Έδεσσα. Το έτος της πτώσης της Βέροιας δεν είναι γνωστό.

Τουρκοκρατία:

Ελληνικές πηγές αναφέρουν για πρώτη φορά κατάληψη της Βέροιας από Τούρκους στις 8 Μαΐου 1387. Αργότερα αναφέρεται η παραμονή του Βαγιαζήτ στη Βέροια. Μετά τη μάχη της Άγκυρας και την περίοδο της μεσοβασιλείας ο εγγονός του Βαγιαζήτ Ορχάν, κατευθυνόμενος στη Θεσσαλία όπου και πέρασε από την Βέροια. Επίσης το 1418 νίκησε και φόνευσε κοντά στην Καστοριά τον Αλβανό Ζενεμπίσα. Για το έτος της οριστικής άλωσης της Βέροιας από τους Τούρκους διαφωτιστικό είναι ένα χάραγμα στο ναό του Αγίου Γεωργίου του Μικρού, αναφερόμενο στην άλωση. Τέλος το 1822 τόσο η Βέροια αλλά και η Νάουσα εξεγερθήκαν κατά τον Τούρκων. Στην διάρκεια του μακεδονικού αγώνα η Βέροια ήταν σημαντικό κέντρο και ορμητήριο των μακεδονομάχων εναντίον των Τούρκων και των Βουλγάρων κομιτατζήδων.

